

диких и домашних животных; развитие резистентности; период ожидания.

Открытый режим базы данных позволяет дополнять накопленную информацию. По мере продолжения мониторинга резистентности колорадского жука фенетическим методом, а также включения в Государственный реестр средств защиты растений (пестицидов) и удобрений, разрешенных к применению на территории Республики Беларусь новых химических средств защиты картофеля от вредной энтомофауны возможно расширение информационного блока базы данных.

Структура БД подчинена информационной идее для удовлетворения информационных потребностей пользователей различного уровня — прикладных программ, программных комплексов, других баз данных для информационного обмена, а также специалистов в области защиты растений, агрономии, биологии, научных работников, преподавателей и студентов вузов.

Назначение БД — внедрение на базе персональных компьютеров программного продукта, предназначенного для ведения и обновления больших массивов информационно-справочных данных по фенетическому полиморфизму в популяциях колорадского жука как экономически значимого объекта. При этом возможно изыскание резервов по управлению резистентностью фитофага посредством использования препаратов для защиты картофеля с учетом способа их применения, принадлежности к химическим классам и экотоксичности.

УДК 632.78:634.84(477.75)

I. В. Забродіна

Харківській національній аграрній університет ім. В. В. Докучаєва

ЭФЕКТИВНІСТЬ ІНСЕКТИЦИДІВ У ЗАХИСТІ ВІНОГРАДУ ВІД ГРОНОВОЇ ЛИСТОВІЙКИ *LOBESIA BOTRANA* DEN. ET SCHIFF В АР КРИМ

За багато тисячоліть людство накопило великий досвід розведення винограду. Зараз у світі налічується більше 8000 сортів. У Криму виноградарство є традиційною галуззю.

Сьогодні роль виноградарства зростає, так як для курортного регіону це просто необхідно, а для галузі — вигідно і престижно.

Виноград в Україні пошкоджується більше ніж 50 видами шкідливих організмів. Більша частина з них поліфаги і лише 15 видів є моно- і олігофагами, які розвиваються переважно на винограді.

Видовий склад і чисельність шкідників змінюється залежно від зони вирощування винограду, клімату й погодного режиму, агротехніки, проведення обґрунтованих заходів захисту.

В умовах АР Крим серед найбільш шкідливих комах, що пошкоджують насадження винограду є гронова листовійка (*Lobesia botrana* Den. et Schiff.), личинки якої щорічно завдають великих збитків сільському господарству. Гусениці, пошкоджуючи генеративні органи винограду, часто знижують урожай на 20–30 % і значно погіршують його якість. Крім того, гусениці третього покоління сприяють розвитку сірої гнилі.

Щорічно гусениці гронової листовійки знищують значну частину врожаю, а при відсутності захисних заходів втрати врожаю можуть досягати понад 50 %.

Хімічний метод боротьби найбільш ефективний та застосовується у тих місцях, де чисельність гронової листовійки вище ЕПШ.

Гусениці, які вилупилися із яєць деякий час ведуть відкритий спосіб життя і найбільш доступні для дії інсектицидів. Успіх при використанні хімічного методу захисту насамперед залежить від: правильно підбраного строку обробки, віку гусениць шкідника та фенофази розвитку рослини. При виконанні цих умов у роки з короткими періодами масового відродження вдається максимально знизити чисельність популяції шкідника на виноградниках та рівень його шкідливості.

Метою наших досліджень було визначення ефективності застосування інсектицидів проти гусениць гронової листовійки в ПАТ «Бурлюк» Бахчисарайського району АР Крим.

Дослідження проводилися в 2013–2014 роках у ПАТ «Бурлюк» Бахчисарайського району АР Крим.

Досліди проводили на ділянках, вирівняних за сортовим та віковим станом кущів, ступенем заселення шкідниками, фоном удобрення, поливом, формуванням кущів та пестицидним навантаженням.

Методика проведення досліджень загальноприйнята.

Ефективність препаратів визначали у 2013–2014 роках. У ПАТ «Бурлюк» Бахчисарайського району АР Крим у дослідні роки проводили два обприскування інсектицидами. Обприскування проводилось механізовано з використанням трактора Т-70В з

обприскувачем ОП-1600 з нормою витрати робочої рідини 800 л/га. Технічну ефективність визначали на сорті Молдова.

У досліджах застосовували препарати Каліпсо 480 SC к. е. та Люфокс 105 ЕС к. е.

Для обліку відбирали 100 суцвіть або грон у кожній повторності і підраховували кількість пошкоджених грон та ступінь їх пошкодженості за 5-бальною шкалою.

Обліки здійснювали безпосередньо перед обробкою та через 14 днів після обробки (проти першого та другого поколінь).

У 2013 році для захисту суцвіть від гусениць листовійки застосовували препарат Каліпсо 480 SC, к. с. з нормою витрат 0,2 л/га. Технічна ефективність інсектициду проти першої генерації шкідника складала 95,3 %, пошкодження суцвіть становило — 0,8 %. Проти другої генерації ефективність препарату складала 86,6 %, пошкодження грон — 1,8 %.

У 2014 році захист винограду проводили інсектицидом Люфокс 105 ЕС, к. е. з нормою витрати 1 л/га.

Технічна ефективність інсектициду проти першої генерації шкідника складала 95,2 %, пошкодження суцвіть становило — 0,4 %. Проти другої генерації ефективність препарату складала 87,2 %, пошкодження грон — 1,2 %.

Таким чином, у 2013–2014 роках у ПАТ «Бурлюк» Бахчисарайського району АР Крим застосовані проти гусениць гронової листовійки інсектициди показали високу технічну ефективність.

УДК 632.79

О. В. Зинченко, О. Н. Кукина, Ю. Е. Скрыльник

Украинский научно-исследовательский институт лесного хозяйства и агролесомелиорации им. Г. Н. Высоцкого

ОСОБЕННОСТИ ФЕНОЛОГИИ СОСНОВЫХ ПИЛИЛЬЩИКОВ (HEMINOPTERA, DIPRIONIDAE) КИЕВСКОГО, ЧЕРНИГОВСКОГО ПОЛЕСЬЯ И ЛЕСОСТЕПИ УКРАИНЫ

Изучение особенностей фенологии пилильщиков, способных образовывать очаги массового размножения, позволяет прогнозировать появление той или иной стадии этих насекомых. Такие